

DEMOKRASİYE
GEÇİŞ SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE
DİN EĞİTİMİ
(1946 - 1957)

Doç. Dr. Mehmet ŞANVER

Emin Yayınları 512

Demokrasiye Geçiş Sürecinde Türkiye'de Din Eğitimi
(1946 - 1957)

Doç. Dr. Mehmet ŞANVER

1.Basım, Bursa 1999

2.Basım, Bursa 2023

Baskı ve Cilt

Baskı:

Stüdyo Star Ajans Matbaacılık Ltd. Őti
Nilüfer Ticaret Merkezi 634. Sok. Bursa
Sertifika No: 48334

EMİN YAYINLARI

Fethiye Mah. Kırlangıç Sok. No: 2 Nilüfer/BURSA

Tel: (0224) 2422898, Fax: (0224) 2412569

www.eminyayinlari.com.tr

© Bütün yayın hakları anlaşmalı olarak Emin Yayınları'na aittir. Kitap, yayıncının ve yazarın izni olmaksızın hiçbir surette (baskı, fotokopi, elektronik, manyetik, mekanik ve sesli ortamlarda ya da başka bir şekilde) kısmen veya tamamen çoğaltılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Demokrasiye Geçiş Sürecinde Türkiye'de Din Eğitimi
(1946 - 1957)

Mehmet ŞANVER

1. Eđitim Psikolojisi 2. Din Eğitimi 3. Eđitim

ISBN: 978-625-6563-12-4

Sertifika No: 41427

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	3
KISALTMALAR	5
ÖNSÖZ.....	7

I. BÖLÜM

GİRİŞ	9
A. PROBLEM	11
1. Dâru'l Fünûn İlâhiyat Fakültesi:.....	14
2. İmam ve Hatip Mektepleri:.....	15
3. Genel Eğitimde Din Öğretimi:.....	16
B. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	18
C. ARAŞTIRMADA TAKİP EDİLEN YOL VE KAYNAK TEMİNİ.....	19

II. BÖLÜM

TBMM TUTANAKLARINA GÖRE TÜRKİYE'DE DİN EĞİTİMİ.....	21
A. DİN VE AHLÂK ÖĞRETİMİNİN YENİDEN GÜNDEME GELİŞİ.....	23
B. YENİDEN DİN EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNE DÖNÜŞ.....	31
1- İlkokullara Din Bilgisi Derslerinin Konulması ve Bu Husustaki Gelişmeler :.....	31

2- İlköğretmen Okullarına Din Bilgisi Derslerinin Konulması:	41
3- “İmam ve Hatip Kursları” ile “İmam - Hatip Okulları”nın Açılması:.....	44
4- Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nin Açılması:	62
5- Ortaokullara Din Derslerinin Konulması:	74
6- Radyo'da Dinî Eđitim	85
SONUÇ	87
BİBLİYOGRAFYA	93
EKLER	95

KISALTMALAR

Age (age)	: Adı geçen eser
Agm. (agm)	: adı geçen makale
ag.mec.	: adı geçen mecmua
agr.	: adı geçen rapor
ag. Teblięler Dergisi	: adı geçen Teblięler Dergisi
ag. Tutanak Dergisi	: adı geçen Tutanak Dergisi
Alm.	: Almanca
Ank.	: Ankara
Bkz.	: Bakınız
c.	: cilt
C.H.P.	: Cumhuriyet Halk Partisi
D.İ.Başkanlığı	: Diyanet İşler Başkanlığı
D.P.	: Demokrat Parti
D.T.C.F.	: Dil ve Tarih Coęrafya Fakóltesi
Fr.	: Fransızca
İng.	: İngilizce
İst.	: İstanbul
M.E.	: Millî Eęitim
Prof. Dr.	: Profesör Doktor

s. : sayfa

sy. : sayı

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

U.. : Uludaē Üniversitesi

Y. Doç. Dr. : Yardımcı Doçent Doktor

ÖNSÖZ

Din ve din eğitimi ve öğretimi, 1920'li yıllardan itibaren T.C. hükümetlerini ve kamuoyunu sürekli meşgul eden bir konu olmuştur. Topluma ve özellikle yetişmekte olan çocuklara ve gençlere verilecek din eğitiminin yeri ve ölçüsü hakkında 1982 yılına kadar açık ve seçik bir prensibe ulaşılamamıştır.

Cumhuriyet tarihi boyunca iş başına gelen hükümetlerin programlarında din ve vicdan hürriyetlerinin gerekliliğinden bahsedilmekle birlikte, uygulamalarda hükümetler ve yönetenler nezdinde bunlar birer endişe kaynağı olmuştur. Devlet yapısında muğlak bir kavram olarak yer alan "laiklik" prensibi ise, bu endişelerin zaman zaman din aleyhine gelişmesinde bir kalkan olarak kullanılmış ve neticede Türk toplumunu bunalımlara ve ihtilallere götüren uygulamalar yaşanmıştır. Araştırmamızda bu uygulamalarla ilgili bazı noktalar ve demokrasiye geçiş dönemi, TBMM tutanakları esas alınarak incelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma, "T.B.M.M. Tutanaklarına Göre Türkiye'de Din Eğitimi (1946-1957)" adıyla Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmış ve daha önce sınırlı bir baskısı yapılmıştır. Çalışmamızın, bu konuda daha kapsamlı araştırmalara başlangıç oluşturmasını diliyoruz.

Çalışmalarım sırasında, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli hocam Y. Doç. Dr. Mustafa ÖCAL Bey’e teşekkür ediyorum. Ayrıca konuyu çalıştığım dönemde yakın ilgi ve desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Günay TÜMER’e de rahmet diliyorum.

Mehmet şANVER

20.05.2023

Bursa